

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adausele sale „Foaia Interesantă”, „Foaia de glume „Bobirnaci” și broșurile „Spicuri Economice”, și pe un an 10 cor. pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. la an! „Lib.” cu „Foaia Int.” pt. economi 1 cor. pe an. Pentru America 3 dolari; — România 40 Lei.

Foaie națională politică.

o o o

Apare în fiecare JOL.

Inserțiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La inserate ce se dau de mai multe-ori, să fac reduceri de taxă. Inserțiunile ca și abonamentele, să plătesc înainte. — Manuscriptele nu să dau înapoi. —

Capetele încoronate aleargă de colo-colo!

Țarul Rusesc în România. — Impăratul Germaniei în Austria. — Regele Bulgariei în Ungaria și Austria. — Regele Svediei la Conopist. — Regele Angliei la Moștenitorul nostru de Tron.

ȚARUL în ROMÂNIA.

Toată flota rusească din Marea-Neagră vine la Constanța, însoțind iachtul Impăratului. — Ministrul de externe Sassanow, e de azi de Joi, în România, cu marele bărbat de stat Witte și alți diplomați. — Țarul vine cu Țarevna și toate 4 fetele! — Prințul Carol a venit din Berlin, anume a fi de față la întâmpinare. — Se spune că cu acest privilegiu se va vesti și oficios logodna Prințului Carol cu fiica mai mare a Țarului.

Zi de foarte mare însemnătate e în istoria mai nouă a României, Dumineca viitoare, 1/14 Iunie 1914, în care pentru întâia dată un Țar Rusesc vine, cu toată strălucirea Curții Sale, ba cu toată familia sa, să facă vizită Domnului Țării Românești!

— Țarul sosește Duminecă dimineața, pe strălucitul sau yacht (vas de paradă) numit „Standard”, care va fi frumos împodobit cu steaguri românești și rusești.

— Iachtul împărătesc va fi însoțit de toată flota (corăbiile de războiu) din Marea-Neagră. Va fi dar o vedere măreață, când puternica oaste de corăbii, se va ivi în zare din largul Mării, apropiindu-se de țărmul român.

— În calea iachtului împărătesc va ieși în largul apelor iachtul regal român, ducând pe Regele, Regina și toată familia Princiară, cu miniștri și generali.

— Cele două vase vor veni apoi alături spre port și aci înalții oaspeți se vor da jos, primiți fiind cu parade strălucite, ca oaspeți ce cu bun gând vin.

— Insuși Țarul va purta uniforma de general român de călărași, — și așa se va înfățișa pe pământ românesc.

— M. S. Regele Carol și Regina pleacă deja de mâine, Vineri în 12 Iunie, la Constanța,

avînd să rămâie trei zile, până după plecarea Țarului, în acel oraș.

— Vizita Țarului în România face lumea să vorbească foarte mult despre ea. Unii au și pus întrebarea, că Regele Carol ce va face acum? Va întoarce el această vizită Țarului? S'a și dat răspunsul, care spune, că doar Regele Carol a făcut, înainte cu mai mult ani, vizită Țarului în Țarskoe-Selo, la Petersburg, și venirea Țarului în România, este o înapoiare a acelei vizite. Așa că, acum nu se recere ca Regele să meargă după asta iar în Rusia. (Că prea ar supăra pe anumiți „pretini“..)

Bulgarii despre vizita Țarului la Constanța.

Foaia oficioasă bulgară, „Dnevnik”, scriind despre întâlnirea între Regele Carol și Țarul Rusiei la Constanța, spune că are știri din locurile cele mai vrednice de crezămînt, că Rusia va da napoi României cit de curînd, o parte din Basarabia, se poate că chiar înainte de a se aduce la cunoștință oficios logodna între Marea Ducesă Olga și Principele Carol.

Ziarul bulgar ține a ști, că diplomația germană lucrează și ea din răpuzeri, ca Rusia să dea napoi o parte din Basarabia, României!

— Ce-o mai fi și asta? S'ar părea că Germania, simțind că Rusia va face-o de sine asta: ca să dea napoi o parte a Basarabiei, — s'a pus și ea pe stăruite pentru acest lucru,

ca așa acela, de s'o face, să nu pară ca venit numai din bunăvoința Rusiei, ci poate și din întervenirea Germaniei... Ca România să nu aibă cumva a fi mulțumitoare pentru un așa noroc, numai Rusiei...

Ceialalți Impărați și Crai în mișcare.

— Vizite peste vizite. —

Impăratul Germaniei iară în Austria. — Regele Bulgariei și el. — Apropiere între Italia și Franța.

Pornirea Țarului Rusiei, de a face vizită Curții Regale române, pare a fi pus în mișcare și pe capetele încoronate din tabăra celorlalte puteri! Doar că acelea să mișcă mai în tăcere, aproape sub vâl, spre a nu fi tare văzute mișcările lor.

Intr'adevăr săptămîna trecută se iviră, așa mai puțin scoase la lumină, două știri, cari își au însă netăgăduit însemnătatea lor: Una că Regele Bulgariei iar a venit la moșia sa în Ungaria, și că face o cale și la Viena... Ba și cei doi Prinți, fiii lui, sunt pe aici, pe vîrat.

— La alte două zile se dete știrea, că Impăratul Germaniei, Wilhelm, care doar numai de curînd fû la Viena, în drumul seu spre Corfu, — iară vine în Austria, de data asta cercetînd pe Moștenitorul de Tron Francisc Ferdinandla castelul seu din Conopișt.

Și știrea se adevêri. Azi, Joi, în 11 Iunie. n. Impăratul Wilhelm se află în Conopișt, ca oaspe al viitorului nostru Domnitor, — la care ci-că a venit numai așa pe vedere și să iee parte la o vînătoare mare pe moșiile lui.

În 14 Iunie, pe cînd Țarul calcă pe pământ românesc, — Wilhelm pleacă napoi dela Conopișt.

E asta numai o vizită de petrecere, de vînătoare? Dar atunci de ce oare pe Káiser îl însoțește și Ministrul de marină (peste oastea de pe corăbiile de războiu) al Germaniei? Ori i-s'a urît și aceluia de ținut unghița după vînat de pești pe apă și vine acum să mai vîneze ceva și pe pămînt?

Și bun e Dzeu de n'a fost pe-acolo pe-aproape, printre bigăniile vînătoare, și Regele Bulgariei...

Adevărul, ori cit l'ar tăgădui, e o sfătuire tainică a celor din grupa de puteri germane (în care așa de rău îi stă proastei aceleia de Bulgaria!), în fața mișcărilor ce se simt în grupa cealaltă: Rusia-Franța-Anglia și pare-mi-se și România!

— Iar la toamnă, ci-că Impăratul Wilhelm va cerceta de nou pe Principele nostru de Coroană în Austria.

Incepe să umble prin Austria ca pe la el pe-acasă. Par' c'ar fi numai așa o provincă ce se ține de coroana prusacă...

— Tot la Conopișt e vorbă să facă o vizită Principelui de Coroană Fr. Ferdinand și Regele Svediei, Gustav, acum în Iunie, ca întoarce a vizitei pe care Principele i-a făcut'o nainte vreme.

Despre Regele George al Angliei se scrie, că încă are de gînd să vină prin Septembrie la Conopișt, la Principele de Coroană al împărăției Austroungare, — ca să-i întoarcă vizita pe care acesta i-a făcut'o de mult la Londra.

— Iar mai nou se scrie, că Italia (azi ținîndu-se încă de tripla-alianță) e și ea pe jumătate dată cătră Franța! Cam pe urma României. Capii celor două țări să vor întîlni și ei, — de sigur nu spre bucuria, nici în folosul Austroungariei!

Infîlnirea dela Constanța.

„Pesti Hirlap“, cea mai răspîndită dintre foile maghiare din Pesta, scrie în numărul seu de ieri (Mercuri 10 Iunie) un însemnat articol, care spune printre altele:

Yachtul Țarului nici n'a ajuns în Constanța, dar ministrul de externe al Rusiei e deja pe cale spre București, ca să se sfătuiască îndelung cu ministrii regelui Carol. Ba pe drum spre România e și Jwolsky, ambasadorul rusesc dela Paris.

„Și totuși diplomația austriacă cearcă să ne facă a crede, că tot ce se petrece, e numai așa un semn de curtenie, Țarul numai înnapoiază Regelui român vizita pe care acesta i-a făcut-o, — dar România nu s'a întors dela noi...”

Arată apoi că nu-i lucrul acesta chiar așa! Cînd a făcut Regele Carol vizita aceea la Țarul? Acum unsprezece ani! Și în 11 ani Țarul nu s'a gândit să o întoarcă, numai acum de odată îi vine pofta asta... Spune apoi că Basarabia, cea ruptă din România, făcea pedeca bunelor legături între cele două state vecine, — apoi urmează:

Pe poporul român nu-l durea atîta de Români din Basarabia, cît de însuși Basarabia, întocmai precum nu într-o înbunătățirea sorții Românilor ardeleni nizuește azi politica dela București, ci într-o cîștigarea Ardealului însuși!

În ziua infîlnirii dela Constanța, ochii Românilor nu se vor îndrepta spre Basarabia perdută, ci spre Ardealul cel ce se va putea cîștiga! Dacă ei (Români din România) nu și-au știut cîștiga Basarabia cu ajutorul Împărăției austriace și-a triplei, da de reușesc a ajunge stăpîni peste Ardeal pe urma tovărășiei de arme cu răpitoarea Basarabiei!

Acesta e adevărul, și nu aceea ce spune ortăcia Barchold-Czernin. Nu totdeauna punctele de vedere politice și mijloacele austriace prind în România. Bucureștii nu așteaptă azi îngăduințe pentru Româniimea din Ardeal: După hotărul pînă la Tisza să doresc acolo, și la Constanța!

Trebue să ne bucurăm, că la Constanța cel puțin se limpezesc lucrurile. Doar pentru o vreme de războiu, e mai bine să nu privești drept pretin pe cutare dușman, ci să știi cum să te porți cu el.

Dacă va urma marea măsurare de puteri, — și o, da cum o să mai urmeze!, — apoi aceea numai pentru aceea vom putea s'o pierdem, pentrucă pe lângă alianța cu Italia, în care încă n'avem ce ne încrede, mai ținem convenție (înțelegere) militară și cu România.

Tripla alianță (Germania, Italia, Austria) nu a pierdut România, nu, pentrucă Bucureștii nu au fost nici odată pe lângă noi!

Infîlnirea dela Constanța și con-

sfătuirile dela București, ce o premerg, varsă lumină asupra legăturilor dintre Monarchie (împărăția austroungară) și regatul român...

„În lupta ce ne așteaptă, prin învingerea Românilor, cade, se nimicește, întregitatea de hotare și de stat a Ungariei, ființa de susținător de stat a poporului ei (unguresc).

„Cine să ne apere contra acestora? Doar „tripla alianță“, cea care razimă și pe Italia, a cărei popor dorește din suflet biruința Românilor, iar Germania, pentru legăturile dintre familiile Domnitoare (care sunt din aceeași trupină, a Hohenzollernilor), ar fi și ea pe lângă România, — și și de n'ar fi în contra noastră, dar nici de făcut pentru noi, n'ar face nimic!

În mijlocul unor stări atît de nesigure, singură puterea noastră înșine și întărirea Ardealului, ar fi aceea ce să ne dee razimul. Dar unde e puterea maghiară, care să și bată azi capul cu Ardealul?..“

Adunarea poporală dela Ileana-mare.

Darea de samă a d-lui Dr. Teodor Mihali deputat și președintele clubului național.

După adunarea dela Alba Julia s'a ținut a doua zi de Rusalii (8 Iunie) o nouă adunare poporală, în Ileana-mare, cercul deputatului Dr. Mihali. Adunarea aceasta, care din întimplare n'a fost oprită ca și cea dela Bălgrad, a fost și ea din cale afară bine reușită. Au fost de față peste 5000 de Români, țărani și și inteligență, preoți și învățători.

Adunarea s'a ținut în piață, unde s'a înălțat o frumoasă tribună, păzită ca de obicei, de sulile împănăților.

Președinte al adunării a fost ales vrednicul preot: Ioan Pocol, notari: Dr. Iosif Boca și I. Moldovan.

Părintele președinte salută plin de însuflețire pe cei adunați și dă cuvîntul dlui: Dr. Teodor Mihali, care a rostit o vorbire plină de avînt și bărbăție, care voește a risipi și cele din urmă nelămuriri asupra ținutei ce-a avut partidul nostru în jurul pertractărilor de pace cu ministrul președinte Tisza.

Din lipsă de loc, cu părere de rău, nu putem publica în întregime prea frumoasele discursuri. Dăm însă părți alese din ele.

— Dl Dr. I. Mihali a spus între altele: „Se aștepta cu drept cuvînt, că, după alîtea suferințe și lupte greie ce am îndurat, să putem ajunge la o înțelegere cu cei dela cirna acestei țări, ca astfel, punîndu-se odată capăt neînțelegerilor și luptelor, să putem lucra în liniște la desvoltarea noastră culturală și economică. Noi, trimișii pentru pertractările de pace, știindu-ne marea răspundere ce avem ne-am dat toată străduința ca să găsim calea potrivită pentru îm-

păcarea neînțelegerilor de veacuri între români și guvernul țării. Nici odată n'am avut atît de grea zburciunare sufletească, ca și în decursul acestor pertractări, căci în decursul celor aproape 50 de sfătuirii ce le au avut cu Tisza, au fost și clipe de acelea, cînd, mai ales la început, aveam nădejde că pacea va reuși, mai firziu însă a trebuit să mă încredințaz cu multă părere de rău, că de astădată nu e cu puțință o pace cinstită, cu contele Tisza!

Îngăduirea în parte a limbei românești în școalele de stat înțese, ca prin aceasta cu atît mai ușor să învețe elevii limba maghiară! Ce dă guvernul cu o mână, ia cu cealaltă!

— Cerem o altă lege de alegeri, prin care să se dee votul universal, egal, secret și după comune! Respingem cu toată mîndria învinuirile și birfelele ce ni se aduc zilnic de foile maghiare soviniște!

Cei dela putere umblă să ne supună la fel și fel de „examene“, de scris și cetit și de „patriotism“. Dar noi am făcut examenul de patriotism pe cîmpul de război!

Partidele maghiare aleargă după pretenia Muscalilor, Francezilor și după banii frașilor lor din America. Orbi ce sunt, nu înțeleg, că Rusul, Franțuzul și Americanul are să-i întrebă: cum veniți la noi după pretenie, cînd nu știți cîștiga pretenia popoarelor la voi acasă?

Ce vreau Ungurii cu „întărirea Ardealului“? Milioanele de Ruși pot veni cu brațele goale cătră noi și ne vor potopi! Nu întărituri de astea, ci întărituri în contra foamei să clădească dumnealor!

Dacă vor avea suflet curat ne vor înțelege și ne vor împlini rugămintele, dacă nu, să știe că și ei se prăpădesc cu noi împreună. Deosebiră va fi însă aceea, că noi ne vom bucura că scăpăm de suferințe, dar ei vor plînge amar că și pierd bunătățile lumestii...

Dl Dr. I. Chereșes, cetește planul de rezoluție, care se primește cu mare însuflețire. Rezoluția aceasta e minunat întocmită, plină de bărbăție și hotărîtă. Se sfîrșește așa: „Poporul român va jertfi singele său pentru Tron și patrie, însă nici odată nu se va lăpăda de legea și limba sa, de pămîntul, de credințele și obiceiurile sale strămoșești! Pentru nimenea și pentru nimic în lume nu-și va jertfi neamul românesc sufletul său: naționalitatea sa!“

A vorbit apoi foarte frumos: dl Dr. Iuliu Maniu, care a fost cu adevărat sărbătorit de poporul ce cu lacrimi în ochi îi asculta însuflețitele-i cuvinte și cu ploaie de aplauze i-a coperit vorbirea. — Dl Dr. Valer Braniște, directorul „Drapelului“ din Lugoj, și dl Dr. Gavril Tripon adv., asemenea au

rostit discursuri frumoase într-o limbă poporală, ușoară, pe care tot natul s'o înțelege.

Au grăit și doi țărani: Vasile Hossu și Nicolae Lazar.

În numărul viitor vom aduce părți alese din și vorbirile lor.

Știri politice

Italia, pe ducă?

Ztarele din Pesta scriu mai nou, (numerii de ieri, Mercuri 10 Iunie), pline de necaz despre Italia, pe care o simt apropiindu se tot mai tare de Franța, cea întovărășită cu Rusia!

„Budapești Hirlap“ scrie: „Nici la Budapesta nu poate scăpa nebăgat în samă tonul ziarelor italiene, tot mai pretinos pentru Franța!“

„Az Újság“ scrie: „Foile italiene scuipe spre noi, iar noi, cu multă diplomație, lingem...“

Și altele așa.

A ieșit anume la iveală, că Italia, soața în tripla-alianță a Austro-ungariei, însăși e — cît de puțin credincioasă acesteia. Chiar Albania, cea care e fătul Austriei și a Italiei, le-a dat privilegiu a să cunoaște. Și și de altfel, ci-că demult să bagă de samă în Italia dulci ochiri spre Franța.“

Asta însămnă atît cît: „Tripla alianță“ (tovărășia de arme a Germaniei, Austriei și Italiei între ele), razimă pe un picior de lemn... Stă azi mai mult pe două, ca pe trei picioare. Acest al treilea (Italia) e tare clătînător.

Din celelalte două ce-i rămân, unul e beteag rău... Așa că toată „tripla“ stă azi mai numai din Germania...

Așa înțelegem pe Împăratul Wilhelm de ce aleargă așa de neliniștit de colo-colo, cercînd a și asigura viitorul...

Sassanow,

ministrul de externe al Împărăției rusești, sosește în România prin punctul Ungheni, unde îi merge într-o întîmpinare trimisul ministrului român de externe, cu care împreună merg la Constanța (unde să află Regele și ministri).

Duminecă, în vreme ce Familia Regală română, va lua dejunul pe bordul yachtului „Standard“ al Țarului, Sassanow va lua dejunul în Constanța cu ministrul președinte român Brătianu, în Casina de acolo.

După plecarea Țarului, Sassanow rămîne și Luni în Constanța, ia parte la prînzul din palatul regal, apoi vine cu ministri români la București, unde sara va fi oaspele ambasadorului rusesc. Marți va fi oaspele ministrului președinte Brătianu, iar sara se va da în onoarea lui, mare masă la ministeriul român de externe. Apoi mînezi pleacă peste Galați și Reni, în Rusia.

Adecă ministrul de externe rus stă mult în Țară, semn că au multe de sfătuit.

Glasuri germane

despre viitorul Austroungariei.

Tot mai des și amenințător răsună în jurul acestei Impărății păreri vestitoare de primejdie, ale bărbatilor învățați de prin țările vecine. Nu era mirare, când azeai vre-o părere de acestea venită din împărăția Muscalului, din țara Franțuzului, ori din parte românească sau sirbească, căci aceste puteri, se zice că s'au dușmane Monarhiei austroungare. Dar că mai nou astfel de voci se ridică și din Germania, cu care Austroungaria e în tovărășie strinsă, — asta totuși bate la ochi și pare un glas al vremilor, ce prea se par pe aproape...

Iată ce scrie de pildă, un neamț cu renume european, Hans V. Bülow, în cartea sa: „Deutschland, Oesterreich-Ungarn und die Balkanstaaten“, care acum a ieșit de sub tipar:

„De nu se vor schimba stările din lăuntru Austroungariei, dacă desbinarea popoarelor Monarhiei, în loc să scadă, va crește în măsura de până aci, atunci e mai mult ca sigur, că în scurtă vreme se va împlini dorința veche a Nemților din Austria, care nu poate fi alta, decît: unirea cu frații lor de sub împărăția Hohenzollernilor, nu numai prin cultură și limbă ci și prin: *Marele Imperiu German*, visul tuturor Nemților!

„Până va trăi împăratul Francisc Iosif, nu se va întâmpla aceasta, din mai multe împrejurări, cu atât mai sigur se vor schimba însă stările după moartea lui. Ungurii abia așteaptă să se scape de Austria. Asemenea Cehii și Polonii; apoi Croații, popoarele slave, Italianii și Românii, de cînd își urmăresc planurile lor de-ași câștiga neastîrnarea ori de-a se desface de cătră Austroungaria?

Rămân dară pentru coroana Habsburgică abia cele patru ținuturi austriace, locuite de Nemți, cari de mult se doresc să fie alăturate la Germania! Dorința aceasta se va putea împlini ușor, fără vărsare de sînge din partea Germaniei!

„Austroungaria nu mai e în stare să își încungiure soartea, — politica austroungară e cu mult mai scurt văzătoare, decît să poată înlătura primejdia.

Dacă Austria să lega (în toamna trecută) și pe mai departe de revizuirea păcii de la București, Germania era deja atunci silită să blameze (să facă de ocară) în fața Europei pe soața (aliata) sa, care nu voia să-și vadă starea în care a ajuns și cursa pe care i-o întindeau, vecinii“.

Într'alt loc, zice: „Întreagă împărăția e eșită din ogașe, pretutindenea desbinări, certe și corupțiune (stricăciune), colțuri întregi de țară se răscoală, se simte

peste măsură lipsa banilor, ba lipsă pe toate terenurile, griji și năcazuri peste tot locul, poporul și muncitorimea e în cea mai mare lipsă. — Așa e azi țara, care era odinioară cetatea de scut pentru Europa.

Ca să scape din strîmtoarea în care a băgat-o politica fără socoteală din lăuntru ei, — nu mai e nădejde!

Pornirea de destrămare înaintază fără să poată fi oprită, — și cu toate astea grija cea mai mare a Austriei, e azi: Balcanul...

Impărăția e cîrmuită de oameni cari nu cunosc lipsurile și năcazurile poporului. Soartea ei se conduce dela masa de scris, fără să se știe, cari sunt mijloacele prin cari s'ar putea opri această țară a cădea în prăpastia pe marginea căreia se află.

— Un alt neamț: Freiherr Hans von Liebig, în cartea sa: „Elsass-Lothringen durch Teilung deutsch!“ scrie:

„Austria e azi melegarul și cuibul în care cresc și se nasc toate relele pentru Germania! Ținta noastră, viitorul nostru este: unirea tuturor puterilor germane, — și suntem pe cale de-a ne vedea întrupat visul: Germania mărită cu Austria nemțească! Ce înțeles are alianța noastră cu Austria? Să intrăm în foc pentru ea, ca să ne frigem noi pe degete, cînd mai mult putem câștiga, fără să vărsăm un picur de sînge!

Trebuie lăsat să și facă Rusia socoata cu Austria. După aceea dacă va mai fi lipsă, vom da noi singuri plept cu ursul dela nord! Să-și iee numai Rusia Galizia, c'atunci Austro Ungaria slăbită, fără pic de jertfă, va cădea în mîna Germaniei!“

— Profesorul Dr. Nippold în opul său: „Die auswärtige Politik“, scrie împotriva triplei alianțe:

„Pentru apărarea intereselor europene, nu mai are înțeles gruparea puterilor în forma de azi. Nici „tripla alianță“ (Germania, Austro-ungaria și Italia, dar nici tripla înțelegere (Anglia, Rusia, Franția), nu mai are nici un rost. Pacea Europei va putea fi păzită pe viitor numai de-o singură grupare, și aceasta e: Germania, Franția și Rusia! Alianța acestor trei puteri trebuie să fie ținta Germaniei, pe viitor!“

Așa cobesc, iaca, a rău și Nemții de-o vreme încoaci, deși toată lumea știe că pe Germania se razimă întregă nădejdea pentru-o ciocnire cu Muscalul.

În numerii viitori vom da păreri italiene despre viitorul, pe care îl prorocesc Monarhiei noastre.

Sunt interesante aceste păreri pe care le spicuește o revistă din Pesta, U. N., deși la Viena și Budapesta se face lumea a nu le da nici o înșămîntate.

Dela oraș.

— Cine va fi primar? —

Spuneam într'un număr trecut, că în jurul alegerii de primar al orașului Orăștie, s'a iscat o încordare între partidul săsesc și cel maghiar. — Ungurii au spus, că vor să candideze și ei la acel post. Și ziceam: „Dacă această candidatură (a clubului maghiar) va fi susținută până în capăt, ea are nădejdea reușitei!“

Dar acest *dacă*, nu s'a împlinit. Concetățenii nostri maghiari au ținut repetite sfătuirii între sine și în acelea au hotărît aproape cu toate glasurile, că își pun candidat ungar, față de cel săsesc. Și se simteau siguri de reușită. Sașii erau desnădăjduiți. Și, ca omul ce simte că se scufundă și se înneacă, s'au acățat de cel din urmă paiu: Au alergat la păiuțul din Pesta, evreiașul Farkas Pali, deputatul lor, să vie el să-i ajute, că sunt perduți! Și Farkas, știind că și el a ieșit aici dipotat numai așa că Sașii l'au ajutat, că Ungurii singuri nu-l puteau scoate, a venit să le ajute. Iar văzînd că Ungurii sunt foarte hotărâți și nu se înduplecă cu una cu două a nu primi postul de primar, evreiașul, învățat de dl primar Andrae, a ieșit cu o sperietoare, care simțea el că o se prindă între Unguri. Le-a zis: „De stricați înțelegerea cu Sașii și nu lăsați tot pe fratele meu de cruce Andrae de primar, iacă eu, hiristosul vostru, mă lapd de deputăția acestui oraș, și atunci, așa mi-a spus fratele Andrae, ei, Sașii, la noua alegere, nu mai merg la vot și atunci Românii aleg pe Dr. Vlad! Pe Dr. Vlad, auziți! Pe Valahul acela cu sînge maghiar!“

Maghiari! Pe acel mîncător de Maghiari! Care și la frustuc și la ojină, îmbucă, în loc de prăjitură, câte-un ungar! Și în loc de vin de desert, bea câte-un păhar de sînge unguresc! Pe ăla li-ți aveă ca mîne deputat, de nu lăsați pe fratele Andrae de primar mai departe!“

Și gluma asta, cusută cu ață albă, a prins! Ungurii, de frica lui Dr. Vlad, care tocmai venise dela Alba-Iulia, unde mîncase, în loc de cireșe, tot capete de unguri, — s'au dat bătuiți și au lăpdat candidarea la postul de primar.

Farkas s'a întors la Pesta omorîndu-se de răs, că ce proastă-i lumea asta în „provință“. Cum o poți suci de cap cu boroboațe!

Și așa politica dlui Andrae și a Sasilor sîreți, a reușit. Ungurii, cari ieri luaseră o hotărâre bărbătească, s'au bătut peste frunte, zicîndu-și: „Mă, da proști suntem noi! Uite, ce prostie eră să facem, să primim noi primăria orașului! Norocul că veni încă la vreme Farkas Pali, de ne adusă o lingură de minte din Pesta!“

Iar Sașii sunt fericiți, că tot își mai găsiră un Messias saxon, care îi mintui din strîmtoarea în care se simțau...

Și așa va fi ales de primar tot dl Andrae, despre care tot 9 din 10 membri ai reprezentanței, ba din toți cetățenii orașului, au simțămîntul, că nu-i e locul în fruntea orașului!

Colosală umilire și dezbrăcare a ori-cărei demnități, s'a cheltuit de concetățenii nostri Sași, ca să-și mai mintue acest post, pe care îl puteau avea și pe lîngă o purtare bărbătească, deamnă, lipsită de ignobila invidie față de Români, din care a izvorit toată decăderea lor la rolul trist și umilit ce-l au azi.

Noi Românii putem privi senini la tot lucrul: Numai noi am rămas neumiliți în această luptă care samănă cu cea dintre cîne și pisică. Și: tocmai peripețiile luptei dintre Sași și Unguri pentru primărie, arată înșămîntata noastră în acest oraș! De frica Românilor cad cînd unii cînd alții în gropi, și fac lucruri, pe care, cu o judecată neorbită de teamă, nu le poate face om la loc!

Mai trist în toată povestea e, că orașul de fapt va suferi pe urma acestei alegeri. Doar decînd e condus de primarul Andrae, a ajuns pe marginea prăpastiei economice.

Alegerea se face Sîmbătă 13 Iunie.

Șicane la „examene“.

Acei ce la Geoagiu și la Ilia s'a făcut în mare, cu hopul, — s'a făcut și pe aiurea, deși nu în măsură așa ticăloasă ca în acest două locuri. Iacă de pildă, ce ni se scrie, din comitatul Solnoac-Doibici și din părțile Radnei.

— Din Glod ni se scrie, că la „examenele“ pentru cetit și scris, din Ileanda Mare, au fost respinși foarte mulți Români, cari de fapt știu ceti și scrie bine, Indesebi din Glod sa'a perdut mulți alegători și pentru faptul că preorul de acolo Valeriu Filipoiu, n'o voit să dea nimănui adevrință că în ce an e născut, dacă nu-i dădea 2 cor. plată, deși alți preoți au dat adevrințele acestea fără plată, (mai ales că nici statul nu pune plată pe ele: ei le primește și făta timbru). Mulți spuneau: Nu pot da 42 cor. popi și să perd și ozi de lucru. — Iar cei cari si-au scoș totuși adevrința, după ce au fost respinși de comisie ce neștiutori de carte, acum sunt năcăjiți și ocărăsc tot lucrul spunîd: Am dat și popi 2 cor. perdurăm și ozi de lucru pe nimic... E rău așa. De-o parte volnicia deregătorilor, cari nedreptățesc pe oameni, de alta preotul încă le mai ia taxa. În astfel de cazuri, poporul trebuie cruțat de cheltueli, cu inimă frățească.

— La Radna, (comit. Aradului) ziua de examinare fusese pusă pe 12 Maiu. Românii din Totvărărdia s'au înștințat la vreme la notarul lor, acei cari voesc să se supună examenului. Lista trebuia înaintată pretură, ca să iee știre despre asta. Notarul Tomața însă n'a trimis lista la pretură! — Pe 12 Maiu oamenii merg la Radna, acolo însă nu-i primește că „nu s'au înștințat“ la examen! În zadar spun oamenii că s'au scris toți la notarul, — nu i-a primit, și au trebuit să se întoarcă acasă neexaminați, cu o zi de lucru perdut. — Notarul s'o fi socotit, că la ce să aibă și mai mulți alegători, — și a scăpat de ei, jînînd lista celor înștințați la sine!..

La aceasta dăm lămurirea, că oamenii și dacă au scăpat facerea „examenului“ acum, nu au perdut încă puțința de a ajunge în listă: Cînd merg în comună cpmisia de statorire a listelor de alegători atunci ei să meargă naintea acelei comisii și să ceară să fie examinați, că și acea comisie îi examinează și-i va lua apoi în listă pe temeiul acelu examen, dacă îi află că știu destul. Numai cît examenul acela nu e dovadă de scris și cetit pe viață, ci îndreptățeste la luare în lista acelu an. În Februar viitor apoi, oamenii să ce ceară iară la comisia dela pretură care le dă adevrința ce le e bună pe toată viața.

Tisza la Cluj.

— Mărturisiri prețioase asupra politicii lui față de Români. —

Duminea trecută (7 Iunie) partidul „muncii” a ținut în Cluj o adunare, la care a fost poftit și Tisza, care a și venit și a vorbit lumii adunate acolo. Din vorbire noi vom spicui aceea ce ne privește în deosebi. Apoi în acea vorbire Tisza s'a mărturisit pe față, a fi aceea ce noi am spus într'una că e: nu un „binevoitor” neamului românesc din țară, și din Ardeal în deosebi, ci cel mai vajnic și mai afurisit dușman! Dușman care ține pe Români așa de găgăuți, mărginiți, copii încă în politică, încât îi poți plăti cu vorbe frumoase răsucite, — dar în același timp tu sapi pe sub ei groapa în care să cadă, că ei nici n'o bagă de samă! Iacă câteva ziceri din vorbirea lui, care fac să vedem luminos în sufletul lui.

Lăudându-se nainte adunării cu „roadele” muncii sale, decidând e la guvern, spune, că unul din cele mai prețioase roade ale acestei munci este: legea nouă de alegeri. „Nu-i de lipsă, zice, să arăt înaintea aleșilor societăților ardeleni, stricăciunile pe care le-ar face un drept de vot mai departe mergător. Dumnezeu a bătut într'adevăr cu Ardealul pe acela, care și aici (în Ardeal) propune de vot universal! (Mare plăcere între ascultători; „Elsen”-uri!)

Ce altă va să zică asta, dacă nu o asmuțare a ungurimii la aceea, ca să facă ori-ce fel de politică, numai una care să dea drept larg și deplin poporului ardelen, nu! Că din aceea ar ieși, vezi dă, prea tare în acest cap de țară poporul românesc, cel ce umple țara dela o margine la alta, iar de asta ferească sfântul! „A bătut Dumnezeu” pe acel Ungur ardelen, care merge spre o astfel de politică!... zice Tisza.

În alt loc (la primirea deputațiilor comitatelor), Tisza a atins de nou și mai pe față treaba cu politica Ardealului, spunând:

„Așa cred, că tot aceea ce vibrează (să mișcă) în un suflet maghiar când să numește pe sine »ardelenesc», numai simți se poate, nu spune cu cuvinte. Și amintirea trecutului (ardelenesc), aduce în mișcare cele mai sfinte simțăminte ale inimii maghiare, și timpul de față, și viitorul... (Mare plăcere între ascultători). Ori poate se închipui macar, viitorul națiunii (maghiare) fără de Ardeal? Asta ar face Ungariei peste puțină împlinirea chemării sale istorice!

„Trebuie să fim în curat cu aceea, că pricina de naționalități (cu popoarele nemaghiare) e cea mai grea întrebare ce are a se dezlega în Ungaria, iar pentru Ardeal ea e hotărâtoare!

»În judecarea acestei întrebări, e piatră fundamentală: unitatea politică a națiunii maghiare și pece-tea de stat național a statului ungar! Nici odată nu veți afla despre mine, că m'am abătut dela a ceste puncte de vedere.

Chemarea politicii de naționalități (popoarele nemaghiare) e: să le unim cu acest fundament. (Să le tragem și pe ele pe lespede statului național maghiar...). Dacă se poate, prin bunăînțelegere, căci avem trebuință de muncă împreună. Dar nu lunecînd de pe acest fundament! (Adecă fără a ne lăsa de gândul de a face aici visatul stat național-maghiar, care numai așa se poate, dacă vom face cumva și din nemaghiari, maghiarii).

Aceste gânduri fundamentale l'au condus pe el, zice, și în cercările de înțelegere ce le-a urmat cu unii bărbați politici români. Azi nu mai e taină, că toată dezbaterrea s'a învîrtit în jurul lucrului a-aceluia, ca să facă pe Români a înțelege, că e întrebare de viață pentru ei, a sprigini politica maghiară! Căci interesele (folosul, binele), atât al Românilor, cât și al Germanilor, e ca să nu se alăture la Slavi, căci slavismul amenință ființa lor! Până la o vreme a avut nădejde că o să câștige pentru acest punct de vedere macar pe o parte a Românilor, — căci este o parte pe care n'o poți câștiga pentru nici o pace cinstită! zice Tisza — Dar n'a putut câștiga nici pe partea mai pacinică. Au rămas și aceștia în o tabără cu ceilalți... Dar tot mai are nădejde că se întorc ele încă lucrurile spre bine. Declară înse de pe acum, că *cu astfel de Români, cari țin la programul lor politic naționalist, nu pășește la nici o înțelegere!*

Trebuie cuiva vorbe mai lămurite, ca să priceapă ce „pace” vrea Tisza cu Români? Se împacă cu ei, dacă ei își părăsesc temeliile politicii lor și se pun cu picioarele pe o lespede cu el, pe lespede politică de stat național maghiar care cere dela tot omul din această țară să fie Ungur ca și Tisza.

„Să nu vă alăturați la Slavi, că aceia s primejdioși pentru voi” — ne sfătuie Tisza. Faceți-vă Unguri, c'apoi ați scăpat de a vă face Slavi!... Mulțam de politică.

Iar dacă e așa, și dacă el a făcut cunoscute aceste păreri oamenilor noștri din comitetul național, cînd a început cu ei vestitele pertractări, — ne mirăm cs acei oameni au mai perdat și o zi, nu un an de zile, în povești băbești politice.

Cătră alegătorii români ai cercului Iara-de-jos.

Făcînd o comparație între lăura, ce să dosvoală azi pe tere-nul cultural, economic, social și politic, și între cea desvoltată cu câțiva ani mai înainte, cu mandrie mi-sa părea, că pot zice: „Ne-am

deșteptat și noi cei de la poalele Munților Apusene din amorjeala în care eram ținuiți de o mână de străini din Jara de Jos, un centru unguresc în o mare de Români”.

Durere a cuprins comitatului însă sufletul meu când la alegerea pentru congregații ținută în Jara de jos la 11 Decembrie 1913 am văzut că nici cei patru candidați de clubul nostru Român din comitatul Turda-Arieș nu au reușit, învingînd opoziția și rizînd apoi în pumni cum au tras pe sfoară pe naivii alegători Români.

Cine voartă vina la această umilire a noastră? Cam toți, căci mulți datorință au dar nu și-o împlinesc. Așa dnii preoți și învățători nu și-au făcut datorința față de alegătorii lor la acel privilegiu, apoi înșiși alegătorii cari nu au urmat sfatul bun al unor conducători, ce s'au interesat de lucru, și vinovați au fost și conducătorii aleși de clubul Român, cari nu au desvoltat destul zel la alegerea din vorbă!

Alegerea aceea însă, în urma recursului, a fost nimicită de viș-comitele comitatului Turda-Arieș prin hotărîrea de dno. 10 Ianuar 1914 Nr. 513, rînduîndu se alegere neauă, care să va ținea în Jara de Jos în 16 Iunie n. a. c.

Ca să pute zice deci: „că ne-am trezit din amorjire și ca-să încredințăm pe dușmanii noștri, că suntem vrednici de numele ce purtam, apel am la toți alegătorii din cele 24 comune curat Românești, ca să își jura de stăruie datorință, a lua parte la alegerea congregațională dela 16 Iunie și a urma sfatul conducătorilor ale gerii d-nii Dr. Iuliu Popescu. Dr. Ioan Giurgiu.

În interesul neamului nostru Românesc chieamați suntem cu toții a munci, deci înainte și izbînda va fi a noastră!

Nicolau Racovițan,
paroh

„Pentru apărarea Ardealului”...

— Cea mai nouă însoțire patriotică. —

Încă în Decembrie trecut s'a înființat în Cluj o societate pentru apărarea intereselor (bunurilor de tot felul) ale Ungurimei ardeleni. Acea societate și-a ales atunci un comitet, care să pregătească planul lucrărilor ei.

Pe 7 Iunie (Duminea ce trecu) a fost conchemată întia adunare a acestei Societăți la Murășoșorhei. Matadorii (capii) societății au stat nainte cu planul lor și au zis, că cel dintii punct din programul lucrării lor este: *întărirea Ardealului pentru un atac ce i-ar putea veni din spre — România!*

„Avem simțămîntul, spuneau îngrijații patrioți, că nu suntem apărați, și vedem că întărirea granițelor spre România, e foarte nebagată în samă, și așa cel dintii lucru ce îl voim, e, să cerem stăruitor întărirea apărării militare a

Ardealului! Din zece strimtori ce duc în România, — zic ei mai încolo, nu e întărită nici una! Li-niile ce duc spre aceste strimtori sunt prea simple și numai una, cea care duce la Predeal, e mai de seamă.

„Centrul (inima) de apărare a Ardealului e azi Sibiul, dar și a ceastă garnizoană (stație de armată) abia are 2000 de soldați și 100 de tunuri. Și în întreg Ardealul abia se află în timp de pace 13.000 de soldați de infanterie, 3000 de călăreți și 150 tunuri.

„Cerem întărirea Ardealului, chiar cu prețul restrîngerii în procurarea de corăbii de războiu!

„Cerem ca în Ardeal să fie adus un întreg Corp de armată (doar chiar un Corp de armată e azi!), dar așa, că ofițerii români și batalioane de Români să fie trimise în alte părți și să se aducă în locul lor soldați și ofițeri unguri!

„Dorim, ca inima puterii armate a Ardealului, să fie Clujul și Murășoșorheiul! Ofițerilor din Ardeal (adecă viitorilor, ungurilor!) să li se asigure o stare mai priincioasă, mai presus de a altora, ca să nu simță ca o pedeapsă că slujesc în Ardeal!”

Pe bună cale pornesc domniile! Bagă duhul vrăjbei și al urei și în armată! Ca să nu mai al aproape nimic nestrîcat și nepri-mejdut de duhul cel rău al urilor naționale ce clăcotesc așa de adînc în inimile popoarelor din această țară, în toate!

Numai nainte! Că toate prostiile își au răsunet și răzbunarea lor.

Fuga fraților Gerowski.

Cei doi agenți politici ruși, arestați în Cernăuți, au fost scăpați din prinsoare și ajutați a-și găsi scut în Rusia!

Cernăuțul își are iar întimplarea sa uimitoare. Se vede că pe aci mișună agenții rusești, ca în un cuib cald. De aci a pus Katarow bomba pentru Dobrișin; aci a fost locul de unde se conducea mișcarea printre Rutenii din Ungaria de Miază-noapte, și tot aci purtătorii mișcării dintre Rutenii din Austria.

Doi frați, Gerowski, au fost descoperiți de poliția austriacă, ca șpioni ruși și atîșători printre Rutenii în contra Austriei și pentru Rusia, — și ei au fost arestați la Cernăuți pentru vînzare de patrie și de Domnitor!

Acum vine știrea, că cei doi frați, au izbutit a fugi din areștul din Cernăuți și a-și găsi scut în Rusia!

Și încă cum au fugit? Așa că au dus cu ei și pe pandurul temniței, în care fuseseră arestați, ba și pe portarul aceleial!

Unele vești țin a ști, că însuși inspectorul temniței a avut cunoștință de planul fugii și nu l'a împedecat!

E vădit că aci s'a copt-o înțe-

legere înainte (complot) pentru liberarea celor doi arestați politici, și anume de cătră cercurile rusești interesate. Mână nevăzută a Rusiei și banii ei, au ajuns la jintă, de a-și libera pe credincioșii slujitori, — ceea-ce încurajază foarte mult pe alții a face asemenea.

Cum au putut scăpa? Iaca cum:

Fiind Duminecă, cei doi arestați s'au cerut prin pandurul Negit, la judele cercetător, că au să-i vorbească oarece. Judele le-a dat voie să fie aduși. Pandurul a dus întâi pe cel mai tiner, Alexi, care și-a spus judeului rugarea, — apoi a leșit să fie dus napoi în celula (căsulia) sa. În loc de asta, pandurul l'a strecurat în odaia ce dădea în ambit-(gang) a unui județ care nu venise azi, Dumineca, la cancelarie. Aci îl așteptau hainele cu cari să se schimbe spre a nu fi cunoscut. Alexi și-a pus îndată pălăria în cap, și-a tras peste un ochiu o cîrpă neagră, ca și cum ar sta sub lecuire cu ochiul, a luat o mantă (căpeneag) și așa a putut trece prin ganguri și prin curte, neluat în samă, că nu mai sămăna cu sine însuși. A fost dus apoi celalalt, George, și a făcut tot așa. Acesta își pusese pălăria pe-o ureche și cu mâna finea o năframă în obraz, ca și cum l'ar durea o măsea.

Așa au ieșit în pace pe sub poartă, până în drum, — ba și pandurul Negit în urma lor, — așa ca la plimbare. Strada era plină de lume, căci erau chiar sărbătorile bătaii de flori și tot orașul era în stradă. S'au strecurat în pace printre lume. La colțul străzii îi aștepta un automobil. S'au urcat în el, cu pandur cu tot și haid spre hotar! Hotarul rusesc nu e departe, cale de un cîas. Dela comuna Dobronus, au dat automobilului drumul napoi, plătiindu-i pentru cale de 3 sferturi de oră, 100 coroane, iar ei au luat-o prin pădure până la hotar, unde au fost sloboziți în Rusia!

De acolo acum auză pe toate deregătorile și judecătorile austriace!

Cam două ore după plecarea lor, s'a descoperit în arest lipsa lor. Dar era târziu. Am fost înse arestate îndată mama fraților fugiți și soția unuia din ei, și alte vre o 8 persoane bănuite a fi amestecate în scăparea arestaților.

Cătră meseriași și negustorii români.

— Apel. —

Comitetul cercual al Despărțământului Sighet al „Asociațiunii” în ședința ținută la 4 Iunie a. c., ținind samă de însemnătatea industriei (meseriilor) și a negoțului, în dezvoltarea economică și socială a unui popor, și văzînd lipsa de meseriași și negustorii români în întreg comitatul M a r a m u r ă ș, înțelegînd schimbarea vremilor bune de pe cînd nobilii urmași ai

Dragoș-Vodă erau singurii stăpîni pe aceste plaiuri, iar azi, deși ca număr suntem în un spor îmbucurător (peste 90.000), dar în urma împrejurărilor vitrege, suntem din de în ce mai mult amenințați de soarte grea, — și-a luat în program, a da îndemn unei dezvoltări în această cale, prin creșterea de meseriași și negustorii români!

Comitetul drept aceea se adresează tuturor meseriașilor, industriașilor români de inimă, cu cerea, ca să i se deie puțința de a așeza cit de mulți băieți în ori-ce ram industrial-comercial, asigurîndu-și astfel recunoștința neamului întreg.

Comitetul totodată face cunoscut, că deja are însemnați peste 50 băieți de felurită vristă, cari în ori ce vreme pot pleca la stăpîni, cari au lipsă de ei.

A se adresa la dl avocat Dr. Ioan de Kováts în Sighet (Mármarossziget).

Cum nu se scrie

unei redacții, ba nimănui.

Mulți din cetitorii nostri ne ceartă, că nu le dăm răspunsuri repezi, îndată, la scrisorile lor, unora nu le răspundem nici decît. Apoi asta se face cu scrisoare cari îți cer atîta baterie de cap și îți răpește atîta timp scump, încît o pui năcăjit de-o parte să aștepti vreme de a ghici ce vrea să spună trimițătorul! — Iaca, drept pildă, scrisoarea ce am primit-o luna trecută din un oraș american. E scrisă din 26 April și sosită la noi prin 12—13 Mai. O dăm aci vorbă de vorbă, însemnînd că scrisoarea înșasi e așa de rea, încît îți blastemi știința cetitului, care te face să te năcăjești cu astfel de scrisoare. Iată-o:

Shorondale Kij April 26 1914.

Prea mute onorate domnule redactoru romanu iată Viiți afla și despre noi doriți domniloru Vostre frați rumin că până la facșerea acestei epistolă ne aflăm sănătoși care sănătatea asemenea Vă poftescu și Domniloru Voastre la mai mulți ani buni și fericiți dela bunul și înduratu dumnezeu să va rîndue și domniloru voastre de aînpreună cu toți frații romani aburamenți foi și mai departe totu odată vă facu de cunoștințe domnule redactoru că am onoare a Vă cunoștința cu aceste puține cuvinte și vă rog nu va aflați supărați pe noi pentru puținele rîndurile și puține cuvinte, uita domnule redactor că eu cînd m'am dus de unde amu fost întîie cînd am abunatu foaia m'am dus într'altu oraș în într'a 30 Ianuar și apoi ieu neamu în scimbatu adresa de acolo de unde am fost întîie aicșea unde mă aflu acuma și apoi ieu de atunci de cînd am scimbat adresa, nu am mai primit numa doue numere de foi...

— și așa mai departe, încă pe atîta, cerînd la urmă dară să-i trimitem foaia pe adresa cea nouă.

E bine, noi avem foarte multă răbdare cu frații nostri din popor.

pentru că-i iubim cu adevărat, lucru ce se vede din tot șirul scris în aceste foi, — dar apoi scrisori de acestea, îți taie ațarăbdării și te cătrănesc. Căci nouă timpul ne e foarte scump; ne vin atîtea scrisori, atîtea cereri, atîtea porunci, — încît ne-ar trebui zile tot îndoit de mari, ca să le învingem pe toate. Iar scrisori de felul celei de mai sus, par'că vin anume ca să-și răpească timpul cel scump și să-ți pună la probă răbdarea de frate.

Tot lucrul îl putea spune în doue șire:

»Rog schimbați-mi adresa așa:
(Și dă adresa nouă)“.

și i se făcea îndată. Dar scrisoarea aceea lungă a fost pusă și ea la cele ce trebuie să aștepte până vom avea vreme de stat la taifas, la șezătoare, la cimilituri și ghicitori.

Rugăm, drept aceea, pe toți cari ne scriu, să ne scrie numai ce e de lipsă, scurt și cu slove curate, bine rotunzite. Prin aceea ne înlesnesc mult lucrarea și ei își ajung mai repede scopul ce urmăresc prin scrisoare.

NOUȚĂȚI

O lună de zile dăm gratis „Libertatea” și adausele ei!

Acelor cetitori de foi, cari azi nu au foile noastre, le facem un ambiemînt pretinesc:

Dacă vînd o ținea ei și noi noastre dela jumătatea a două a anului încolo, ne trimitem acum plata pe jumătatea a doua (3 cor. pentru toate 4 foile, sau 2 cor. 50 fil. fără foaia de glume „Bobîrnaci”), — le trimitem de acum foile noastre! Așadar o lună de zile pe de-asupra. (Căci aflîndu-ne noi azi abia la 1 Iunie, calendarul vechiu, după care se socot foile, cei-ce le capătă de pe acum, înșamă că le capătă o lună de zile gratis, în cîste).

Rugăm pe bunii pretini ai acestor foi, să vestească această cetitorilor din comună, îndemnîndu-i a veni cît mai mulți ca abonați noi, pe jumătatea a doua!

Doctor în filosofie. Dl Sebastian Bornemisa, proprietarul „Librăriei Naționale” din Orăștie și redactor-proprietar al revistei „Cosinzeana”, a depus Luni, a doua zi de Rusale, cu bun succes examenul de Doctor în filosofie, la universitatea din Budapesta. Sîmbătă va fi promovat. Felicitări!

Logodnă. Dșoara Gliceria Teodor, fiica draguță a dlui preot Adam Teodor din Turdaș (lingă Orăștie) și dl Mircea Oprea, fiul părintelui Oprea din Săcărimbu, ales preot în Certejul de-sus, — logodiți! Multe felicitări și urări de noroc!

— Dl Traian Ioan Trif, tiner comerciant în Orăștie, și dșoara Anuța Malnicsek, din Orăștie, logodiți. În loc de bilete de logodnă au dăruit 10 cor. fondului

„Ioan și Adelina Vulcu” pentru spriginirea meseriașilor din loc. Dee-le Dzeu noroc și fericire.

Un deputat sas cu două mandate. Noi Români abia puturăm cîștiga, cu chin cu vai, 5 deputați naționaliști în dietă, batăr că suntem peste trei milioane, Sașii, o mână de oameni, au vre-o 13. Acum nu de mult a fost alegere de deputat la Bistrița, cerc mai mult săsesc. Ce-au făcut sașii? Ca să le fie sigură reușita au candidat la Bistrița pe deputatul lor dela Agnita: Schuller Rudolf și vedeți în vremurile strașnicului Tisza, Schuller a fost ales cu toate voturile, mai bine zis cu aclamație, ajungînd astfel în mîna lui două mandate: al Agnitei și al Bistriței.

Noi ce-am făcut la Lugoj? N'am cutezat să luăm lupta într'un cerc românesc, de frica lui Tisza. Și poate că au avut dreptate cei ce au zis, că nu se plătește să ne mai hîrțuim acum, cînd și așa nu peste mult vor urma alegerile generale, dar oare de ce li se plătește Sașilor? De ce cînd e vorba de noi, Tisza nouă totdeauna ne dă ghionturi, și nu ne lasă să avem și noi o învingere cît de mică, spre pildă cum ar fi fost aceea dacă la Lugoj ne lăsa să alegem deputat român, — iar cînd e vorba de drăguții de Sași, lor nici contracandidat nu le pune, decum să le facă alte greutăți.

Fericiți ca Școlierul Tor se poate fali, din îndurarea lui Tisza, nu cu unul, ci cu două mandate (cărți de deputăție) așa că acum e silit să abzică de unul, — iar noi, bieții de noi, ne uităm la mandate, ca țiganul la slănină...

O faptă feroasă a unui îndrăgostit. În comuna Nagyhoffány din comit. Șopron, s'a întimplat zilele acestea, că un tînr cu numele A. Tomsi ch, plăcîndu-i de-o fată, pe care nu o putea lua în căsătorie fiindcă părinții ei nu să învoiau odată cu capul, — s'a răzbunat în chipul cel mai înfiorător asupra părinților.

A luat la sine o pușcă, un revolver și peste două sîte de patroane, plecînd de noapte la cîmp, în partea de unde știa că vor veni în ziua aceea la lucru părinții alesei inimei sale. Ajungînd în cîmp, s'a pitulat în niște holde de unde apoi, cînd părinții fetei veneau spre casă, a pușcat și pe mama și pe tata fetei, cari au căzut îndată morți la pămînt. Ba al treilea foc l'a tras asupra fetei, rîndindu-o și pe ea, pe urmă a rînit și pe servitorul care sărise în ajutorul ei.

După aceasta a fugit, de nime nu l'a mai văzut, și s'a ascuns în turnul bisericeii! Aici a voit să se omoare și pe sine, dar nu a avut curaj, de aceea s'a hotărît că el nu se va da prins cu una cu două, ci va face așa un lucru, de care toată lumea să vorbească! Apoi să moară.

S'a hotărât, că până în gloanțele, nu se va mișca din turn și cine să apropie de curtea bisericii, pe acele îl împușcă!

Ca să deie semn că el e în turn, a început să tragă clopotele. Cît ce a auzit clopotarul, a alergat la biserică să vadă ce e? Urzind scările turnului, s'a trezit de sus cu focuri de pușcă, și un glonj l'a rănit greu la umăr. A fugit mîncînd pămînt. Tot satul se răsculase, dar nime nu cuteza să se apropie de turn, căci nebunul nu glumia, stia cu pușca la ochiu și din fereștile turnului pușca pe ori-cine se apropia! Venit au patrulă de gendarmi și miliție, pace bună, nu se băga nime la moarte, și cel din turn pușca într'una, răbind pe mai mulți.

Abia după două zile și două nopți, cînd era mort de foame, s'a dat de bunăvoie în samă preotului din sat; după ce s'a dat jos, gendarmii l'au legat îndată și l'au dus la arest. Acolo el a spus lucrurile acestea, că adevărat de ce și cum a făcut această faptă fioroasă.

Marele Concert, anunțat de noi și în numerii trecuți, dat de artiștii apreciați: Dna Lucia Cosma și dl Ionel Rădulescu, cu conlucrarea „Reuniunii române de cîntări” din loc, — se ține Sîmbătă seara în 13 Iunie n., în sala mare a hotelului „Central”.

... **Acei care doresc a asculta un Concertu scape rarul prilegiu.** — să Programe sara la cassă.

Reuniuni hotelierilor, ospătariilor și circimarilor din Orăștie, invită la petrecerea de vară ce o va aranja Marți în 16. Iunie 1914. în promenada orașenească. Venitul curat e destinat în parte pentru Reuniune, iar ceialaltă parte în favorul fondului orașenesc al săracilor.

Vești rele din America.

— Părți din scrisori primite mai nou —

Din America vin multe știri întristătoare pentru cei duși acolo, ca și pentru ai lor, cei rămași acasă. Ci-că e o lipsă mare de lucru. Aproape jumătate din oamenii cari altădată lucrau, acum stau triști, fără nici un câștig — laca cîteva frînturi din scrisorile mai nouă ce am primit la redacția acestor foi:

Milliankee, Wisc, 25 Maiu 914
... Și pe aici prin america este rău de totului. Multă lume fără lucru. Este om care de 8 sau 9 luni nu mai lucră. Noi care lucrăm, suntem siliți să-i finem și pe ei cu mîncare, că n'avem ce să facem. Tot așteptăm după bine, și vine tot rău”...

George Ciara,
din Tulca (Bihor).

Elwood City, 8 Mai, 1914.

...Timpurile sînt mai mult ploaie ca uscat, lucrările merg tot rău; multă lume fără lucru. Puteți pune și în foaie puțin articlu, să nu mai spezeze oamenii până aicea și să stee fără lucru!”

Ioan Hidvegi,
secr. soc. „Carol I”

Universal, Pa, 14 Mai.

... Vă rog scuzați că nu v'am trimis mai iute banii, că pe aici lucru merge cam greu, odată fiindcă stau în-

curcați cu războiul mexican, alta că democrații ajungînd la putere, republicanii și-au închis fabricile ca să flămînzască poporul, ce pe viitor să-i aleagă pe ei, nu iară pe democrați, — și așa se crede că nu se va face mai bine pînă ce nu vor ajunge la putere iară republicanii. Cele mai mari fabrici din lume sînt ale republicanilor. Rog publicați că cine vrea să plece la America, să stee, că nu-i timpul acum!...

Teodor Popovici.

Auroral, Ills, 26 Maiu.

...Azi avem lume foarte grea. Din jurul Pittsburgului, cum scrie foaia engleză de azi, au plecat mai bine de 30.000 de oameni napoi în țara lor. Cît de rău merg lucrările aici puteți să vă închipuiți singuri din faptul, că oamenii abia scapă de aici să se mai vadă acasă, — deși știu că și acolo vremurile sînt de nesuferit!...

M. Lazin.

Și alții tot așa ne scriu. Ne facem o datorință aducîndu-le acestea la cunoștința, celor ce ar sta gata cu gîndul de plecat la America.

Cinematograf românesc la Orăștie. A doua zi de Rusale României din Orăștie au avut prilegiu a vedea la Cinematograful dlui G. Neuwirth de aici o reprezentațiune foarte frumoasă, cu un program curat românesc, anunțat în numărul nostru trecut: mărețul film istoric „Cetatea Neamțului” cu conținut din gloriosul trecut al Moldovei. S'a arătat apoi Castelul Peleş, reședința de vară a Regelui României, Carmen Sylva, și mai multe vederi frumoase din Țară.

Publicul cu inima plină de mîndrie aplauda întâmplările vitejești ale strămoșilor noștri și apariția familiei Regale rom.

În curînd se va preda drama „Răzbunarea” de H. Lecca îndemnînd publicul nostru să cerceteze frumoasele reprezentațiuni ale Cinematografului.

Petreceri.

— Inteligența Română din Sirbi și jur cu ocaziunea prelegerilor populare ale Asociațiunii din departămîntul Iliia invită la producțiunea teatrală împreună cu joc ce o va aranja Duminecă, în 1/4 Iunie 1914, în edificiul școlii gr.-or. române din loc. Venitul curat e destinat în favorul biserice și al școlii.

— Producțiune teatrală, aranjează „Reuniunea femeilor române din Blaj”, duminecă în 14 Iunie în sala de gimnastică. Reprezentația se dă în favorul Orfelinatuului Uniunii femeilor române din Ungaria:

POSTA REDACȚIEI

Ioan Onciu în Detroit Mich. (America) De aici îți merge foaia deja jumătatea lui April. Ne mirăm că în 19 Maiu ne scrii că nu ți-a venit nimic. Trebuie că e adresa cu scădere (numai atît: Stațiun 67). Cetind în foaia cuiva acest răspuns, dă o adresă mai deaproape. De aici foaia tot merge. Ai pe acest an plătite 6 cor. Să mai trimiți 1 doll., și ești plăti pe anul întreg.

Dlul R. Crist. în Reșnov. Pe viitor vom scrie „Barczarozsnyó”, ceea ce pîn'acum n'am știut. Dar să nu crezi totuși că vina e a noastră: Pe adresa dtale vezi scris la mijloc un număr: 16. Acela arată că foaia are să fie pusă în pachetul de foi ce merg pe linia Teiuș-Brașov. Acum dacă postarul de pe tren face greșala a întoarce foaia napoi și a o trimite către Ungaria, deși vede că noi am pus'o pe linia către Brașov, — apoi Dzeu să-l ierte, dar el e cel cu „hiba”. Vom scrie dară și „Barcza”, doar nu mai greșește.

Osposodăreasă.

O femeie văduvă, în vîrstă de 40 ani, deplin sănătoasă, fără nici o patimă, și care știe scrie și cetti, și se pricepe în toate ramurile căsniciei, caută un pest de econoamă, la vr'un preot sau funcționar care, în lipsă de soție, are trebuință de conducătoare de casă.

Adresa la Redacția acestei foi. (1372) 1-3

Anunț pentru meseriași.

Un tînăr bugnar (kádár) român, sfîrșindu-și cu bine meseria și fiind bine priceput, cu concesiune (Iparigazolvány), caută post bun la care să rămână îndelungat, cu plată lunară.

Pentru repararea de vase pentru vin, pentru rachiu și voruri de prune, cu altă plată.

Doritorii să binevoiască a se adresa acestei foi, care dă adresa lui. (1371) 1-3

Aviz către publ. Român.

Cunoscînd multele lipsuri ale poporului nostru dela sate, am deschis în Budapesta un

Birou de informații

ca în felul acesta să stau în ajutorul publicului român, în orice afacere ce să ține de Budapesta.

Fiind chiar acum timpul imblătitului, ve aruga uscătura asupra faptului, că cea mai mare fabrică din Budapesta are anul acesta prea multe batose (dube) de 720 pîn' la 1000 mm. și le-ar vinde cu preț foarte moderat și pe linga garanția mare. Vă servește și cu motoare, mașini cu aburi, etc., tot cu preț moderat. La dorința Vă trimite cataloage.

Dau informații referitor la rugărilor înalțate ministeriului or. Curiel. Urgez rezolvarea lor și rog rezolvare favorabilă. M'jlocesc împrumuturi leftine pe amortizare și vînzări de moșii și păduri. Cine vrea să-și cumpere locomobile, motoare, moară, mașini de imblătit mîinate cu locomobil, cu motor, cu cal, ori cu mîna, mașini de sămănat grîu, de cosit grîu sau iarbă, pentru adunatul finului ori despolarea cucuruzului, pluguri, etc., să-mi scrie mie, cîci gratuit îl recomand fabricii de unde își poate cumpăra toate acestea, plătibile în rate și cu prețuri mai leftine ca la agenturii jldovești! Scopul meu este ca țranul Român să-și cumpere marfă bună, din mîna prima și cu garanția mare. Să vă feriți de firme cari nu sînt fabrici. Să vă feriți de agenți jldovi cari vă înșală!

Vă recomand o invenție nouă: o morișcă cu 2 petri și sită! mîinata cu mîna care macină 100 kg. făină pe zi. Prețul e 320 cor. pe rate.

La dorința trimit gratuit planuri de mori și catalog ilustrat despre toate rezvizitele economice.

Cu stimă:

L. OLARIU

Budapest, II., Margit-körút 11. (1346) 4-15.

Invățacei la brutari.

În franzelăria (brutăria, pe-căria) subscribului, se primesc îndată

2-3 învățacei.

Pentru condiții a se adresa la:

Ioan P. Postescu

măestru brutar, în Sebeșul săsesc (1368) 1-3 (Szászsebes)

Subscrisul caut un candidat de avocat cu praxă

pe lingă condițiuni favorabile, Aplicarea din 1 August, ori cel mai tîrziu din Septemvrie 1914.

Dr. Ștefan Chirilovicu

advocat în Iliia-Murășană. (1161) 2-3 (Marosillye)

Anunț de licitațiune.

Primăria comunei Vaidei dă pe cale de licitare zidirea caselor comunale din Vaidei.

Prețul de strigare 15.385 56 corone.

Cei-ce doresc a lua în întreprindere această lucrare, au a depune înainte de începerea licitațiunii, ca vadiu, 10% dela suma de strigare.

Planul, proiectul de spese, precum și condițiunile de licitare, se pot vedea zilnic, în oarele oficioase, la cancelaria comunală.

Licitațiunea să va ținea în 21 Iunie 1914, la 9 ore a. m., în cancelaria comunală.

Vaidei, la 25 Maiu 1914.

Alexiu Danilesc, Nistor Petru, notar. (1352) 3-3 primar.

2 calfe și 1 învățacel, se primesc numai decît în prăvălia subscrisei societăți:

„Consum”

societ comercială în Blaj (Balázsfalva). (1351) 4-6

Anunț. În comuna Vințului, de jos se află de vînzare din mîna liberă o moară de făină plutitoare pe Murăș cu 2 petri, în stare bună.

Doritorii să pot adresa proprietarului

Iacob Voș,

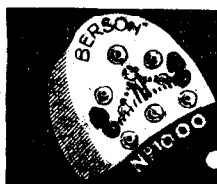
(1157) 3-3 Vințul-de-jos (Alvincz).

Calfă de Compactor.

Legător de cărți să caută, care să pricepe la „Sortiment și Protocele”, poate să și-ocupe postul la moment, în compactoria lui

Sabin Solomon

Alba-Iulia (Gyulafehérvár) (1156) 3-3

Berson

e cel mai bun
călcăiu de gumă.

Strămutare de local!

Pentru lucru bun garantez!

Lucru bun și trainic!

Subscrisul aduc la cunoștința on. public din Orăștie și jur, că cu ziua de **24 April n. mi-am strămutat lucrătorea de pantofărie** din strada Berăriei Nr. 8. (vis-à-vis de judecătoria), în casele proprii din strada mare a Timarilor Nr. 21 b.

Cu ocaziunea strămutării lucrătorei mele în casele proprii, de aci încolo voiu putea face mușterilor mei o **reducere oare-care de preț**, atit la lucru nou, cit și la reparaturi; si-lindu-mă și de-aci înainte, a-l mulțumi cu lucru bun și trainic, ca și până aci.

Rog și pe mai departe binevoitorul spriglu al on. public din loc și jur, — și semnez

Cu toată stima

Ioan Vărmăgean,
măstru pantofar
ORĂȘTIE, Str. mare a Timarilor 21b.

(1279) 10-12

Prețuri reduse la lucru nou și reparaturi!

Atelierul de lăcătușerie

al subscrisului, fost până acum în str. Căstăului din Orăștid, — **am strămutat pe Drumul țării, în casele corporațiunii industriale** (în apropiere de școala românească).

Primesc și execut lucrări de **grilajuri, porți de fer, balcoane**, și tot felul de lucru de lăcătuș

Reparez MOTOARE, a căror construcție imi e deplin cunoscută, eupă-ce am lucrat mai mulți ani în fabrici de motoare.

Prețuri moderate! Lucru repede și solid!

Rog cercetare numeroasă cu încredere:

IOSIF FILIMONESCU

măstru lăcătuș, Orăștie, Drumul țării (în apropiere de școala românească).

(1350) 3-3

Atelierul de tâmplărie

DUMITRU MARTIN,

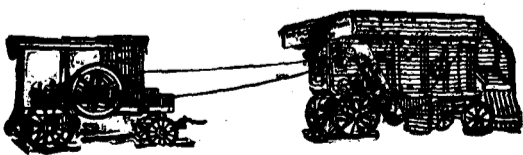
ORĂȘTIE, Str. Cetății, Nr 15 (în apropierea casei orașului), — își recomandă pentru sezonul de primăvara celor ce voesc a-și zidi case noue: **uși și ferestre gata**, în diferite măsurii. Primesc și efectuește ori-ce comande, din material bun și bine uscat, pe lângă prețurile cit să poate de solide.

Tot aici: **mobile gata** pentru case țărănești, precum și **magazin de coșciuguri** și cele aparținătoare acestora, cu prețurile cele mai reduse.

Serviciu conștientios

(1237) 7-1. 2 s.

„AGRICOLA”, Intreprin. de mașini agricole și motoare
BUDAPEST, V. Kóráll-utca 9.

Ce e bun e și ieftin!

Ce e bun e și ieftin!

Motoare de oleu brut originale șvediene și originale DIESEL, pentru instalațiuni de mori și pentru alte scopuri industriale. Motoare de benzin și oleu brut pentru garnituri de traserat, cari funcționează în toată țara spre deplina îndestulare a cumpărătorilor.

Se află pururea în depozit!

Prețuri moderate! Condițiunile cele mai favorabile de solvire în rate pe mai mulți ani. Catalog de prețuri și deslușiri de specialitate se dau la cerere gratuit și franco.

(1155) 2-

Correspondență românească!

CASSA DE PĂSTRARE (Reuniune) IN SĂLIȘTE

AVIZ

Cassa de păstrare (reuniune) în Săliște, primește depuneri spre fructificare

cu 5 și 5½%

după mărimea sumei și termenul de abdicere.

Darea de interese o plătește institutul.

(1042) 37-40

DIRECȚIUNEA

P. T.

Prima fabrică de cahale și și schamott din Barul-mare (comit. Hunedoarei), își recomandă onoratului public fabricatele proprii, și anume:

sobe de cahală, cămine și mașini (spar-uri) de cahale, în toate mărimile și colorile, în stil antic sau modern. Pentru lucru bun și material rezistent focului, fabrica primește garanță deplină pe cinci ani!

Căptușire de pereți cu cahale, și vane de scaldă din plate veritabile de faiance, — precum și reparări de tot felul ce primesc această bransă, să primesc pe lângă prețuri moderate și executare repede.

Asigurăm pe toți de serviciu punctuos și solid și rugăm să fim onorați cu comande.

Cu toată stima:

(1291) 8-10

Prima fabrică de cahale și și schamott
din Barul-mare (Nagybaár), (comit. Hunedoarei).

„Compagnie Generale Transatlantique“.

Linia Franceză

Linie regulată directă de vapoare repezi.

Hawre—New-York și Canada

peste **Basel (Elveția) și Paris.**

(1231) 9-46

Cancelaria: **BUDAPEST, VII, Baros-tér 15. Telefon: lözsef 14-97**

Vor dem Gebrauch.

Nach dem Gebrauch.

Înainte de întrebuințare. După întrebuințare.

O astfel de transformare nimitoare produce:

Tabletele Kola KOLA-DULTZ

cel mai bun nutremint al naturii, al facultăților și al nervilor!

Dispoziție, gândire, civilitate, precum și ori-ce mișcare a corpului, depind de creeri. Sietrea outerilor, durerea de cap, istovirea, slăbirea nervilor, slăbirea generală, sunt semne pentru lipsa de putere de traiu. De voiți a vă simți totdeauna sănătos și volos, a avea capul limpede, memoria întărită, a simți munca și strapătele ca o plăcere, atunci luați **KOLA-DULTZ**, — adăvărutul nutremint pentru nervi și creeri, care regulează și înviorază singele! **KOLA-DULTZ**

dă plăcere și putere de viață,

și simțul tine-eței, puterea de activitate, care garantează succes și fericire. Luați zilnic un timp oare-care Kola-Dultz, nervii vi se vor întări, ori-ce slăbiciune va dispore și vă veți simți sănătos și puternic. Kola-Dultz se recomandă de cătră capacitățile medicale și se întrebuințează în spitaturi și sanatoriilor la boli de nervi.

Cereți gratuit KOLA-DULTZ.

Trimiteți-mi adresa și vă trimit îndată gratis și franco o doză de KOLA-DULTZ, îndestulitor spre a vă pune în situațiune a apreca puterile nimitoare ale preparatului.

Expediția: Farm. la Sîntul Duh („Szt. Lélek gyógyszerár“)

BUDAPEST, VI., secția 609.

(1369) 1-1

Podoaba de casă,

frumoase și ieftine.

Potrete colorate pe sticlă și așezate în cadre frumoase, după ori-ce fotografie bună sau clișeu.

Icoane lucrate pe sticlă în motive românești, cu sîdef și imitațiuni de mărgăritare, provăzute cu cadre poleite, bronzate ori aurite cu aur veritabil (Ducatem Gold) cea mai splendidă podoabă pentru ori ce casă românească

Tabernacle-Chiveturi, cruci rapide, iconostase în miniatură ca altare de casă cu prețuri foarte ieftine execută prompt și repede, ear comercianților le dă rabat corespunzător.

IOAN BACIU
artist-amator,

în Sajosolyos u. p. Nagysajó.
la 1. l. (1200) 6—12

Dacă toate le-ai cercat

dacă în toate te-ai înșelat, atunci cumpără-ți o sticlă de **SPIRT SĂRAT „HUNGARIA“** singurul adevărat și singurul care la expoziția din Paris a cîștigat cel mai mare premiu: „Grand Prix Paris“.

CORNEL DEMETER
apotecar în Orăștie.

Se capătă și în prăvăliile mixte și în toate farmaciile din țară.
(1150) 22—26

Linia de navigațiune Triest Austro-Americană

Circulație directă de vapoare de poștă din

Triest

la

Newyork și Canada

Biroul:

Budapest VII. Thököly-ut 2sz.

și la următoarele granțe:

Csáktornya: în apropierea gării,
Fiume: Via Negozianti 5.

(1278) 11—40

VINURI

vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria (Világos), **PETRU BENEA**, căci Vă trimite numai *vinuri bune, curate* și pe lângă prețurile cele mai moderate!

Anul 1911. Vinuri vechi:

	Anul	
	1911	1912
Vin alb — — —	70	60
Rizling — — —	72	62
Roșu de Miniș — 1 00	90	
Carbenet — — 1 10	—	

Anul 1913. Vinuri noi:

Vin alb — — —	—46
Rizling — — —	—48
Șiller — — —	—50

Rachle de trevere (comină) K. 1.60.
Rachle de comină, specialit. K. 2.20.

Prețurile sunt semnate după litru, în fileri. Vinurile și rachia să expedieze sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus, cu rambursă. Vase împrumutate pe timp de 2 luni. Pentru calitatea vinului garantez:

PETRU BENEA,
proprietar de vii în Șiria Világos, (Arad. m.)
(1211) 14—

Acoperiri de coverise și învălitori de perei din ardesia

Eternit

școlile de reparatură

E NUMAI ATUNCI ADEVĂRATĂ DACĂ ESTE PROVĂZUTĂ CU CUVĂNTUL Eternit

FABRICELE-ETERNIT LUDOVIC HATSCHEK BUDAPEST VI. ANDRÁSSY-UT 33. Fabrica: NYERGESUJFALL

CEREȚI MUSTRE LA PREȚ-CURRENT

Depozit în Orăștie, la: Magazinul de lemne **C. Baicu!**

Singurele băi (scalde) și ape minerale românești în Ungaria.

Băile dela Sângeorzul-Român (Oláhszentgyörgy, Besztercze-Naszód megye) cu apele minerale „HEBE“.

La poalele munților din Transilvania, în o vale romantică cu climă subalpină, se află comuna curat românească Singiorgiul-român, în a cărei proprietate sunt izvoarele de apă minerală, care în comerț poartă numele de „HEBE“. — Apa „Hebe“, pentru cantitatea mare de carbonat de sodiu, clorure metalice și acidă carbonic ce conține, ocupă loc de frunte între cele mai renumite ape minerale din Europa. Se întrebunțează ca cură de beut cu cel mai mare succes la toate boalele acute și cronice de stomac și intestine, la constipație cronică, la iperemie de ficat, la disolvarea pietrilor de beșică, biliare și de rinichi, la emoroide, la benoragie și catare de mîtră.

Ca bae (scaldă) influențează minunat resorbirea exudatelor pleuritice, peritonitice, parametricice, etc., precum și deosebitele boale de piele.

Băile se deschid la 15 Maiu st. n.

O mulțime de odăi corăspunzător mobilate, stau la dispoziția publicului cu prețul de 2—5 eor. la zi, în hotele și vile.

Înainte de sezonul mare, dela deschidere până la 15 Iunie, și după sezonul mare, dela 25 August până la 30 Septemvrie, atit la băi cit și la odăi se dă o reducere de 30%.

☉ ☉ Bucătărie foarte bună și ieftină. ☉ ☉

Onoraturii public îi stau la dispoziție: jurnale, bibliotecă, piano și tenis. Parc și alee (promenadă) pe terenul băilor. Locuri de excursiune în înalții munți din vecinătate. — Muzică permanentă.

Prețul unei băi calde de clasa I. K 1-20, de clasa II. 1 cor.

Calea ferată are stațiune în loc, unde în ori-ce timp stau trăsuri comode la dispoziția onor. public.

Prospecte trimite franco!

Direcțiunea băilor.

Băile și apele minerale sunt luate în întreprindere de soc. pe acți cu-rat românească „HEBE“. — Președintele direcțiunii: Dr. Teodor Mihali.

Băile și apele minerale sunt luate în întreprindere de soc. pe acți curat românească „HEBE“. — Președintele direcțiunii: Dr. Teodor Mihali.

(1341) 5—8

Pentru economi!

Pravuri de îngrășat porcii, vitele cornute, cai, oi și capre, 1 pachet 60 fil. — Leacuri contra călbezei la oi 60 fil. O porție de aceasta ajunge numai pentru o oaie Pentru vite mari 2 cor. — Pravuri pentru ouatul găinilor, 1 pachet 30 fil. — Pravuri contra cloșanilor și a șoarecilor, 60 fil. — Unsoare galbină pentru păduchi la vite, 1 cor. — „CHEAG“ pentru închegarea laptelui la prepararea brinzei 1 doză 1 cor. Ajunge pentru 600 litre lapte. — Comandele de 6 cor. să trimit franco. Scriați legibil adresa. Toate acestea să capătă dela: **CORNEL DEMETER**, apotecar în ORĂȘTIE (Szászváros).

(1242) 16—